

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ב טבת תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות טז.
דף היומי בהלכה: מסימן תנ"א אמצע סעיף כ"א בהגה "והגעלת החבית" עד סעיף כ"ב.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ה' ובכלל' עד פרק ה' וכל זה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק א משנה ז עד פרק א משנה ט

"שניה לאחר קבלת ההחלטה, נשמע לפתע קול פיצוץ עז..." | גנב התרנגולות שהציל משפחה שלמה | 1809

סיום הש"ס - יוהנסברוג

מרגש: אלפי יהודים במעמד סיום הש"ס של דרשו בדרום אפריקה

בשנים האחרונות 'דרשו' חולל מהפכה רוחנית כבירה במדינה

במעמד, נשיא דרשו ר' דוד הופשטר ורבנים נוספים מכלל הקהילות היהודיות במדינה. מי שהנעים בקול זומר היה ר' שמחה ליינר.

דרום אפריקה הרחוקה הפכה זה מכבר לעיר שוקקת של תורה, כאשר מתקיימים בה לא פחות מ-12 שיעורים מידי יום של דף היומי בהלכה, שנמסרים ברחבי העיר ע"י מגידי שיעורים תלמידי חכמים. בנוסף מתקיימים עוד עשרות שיעורים בדף היומי כאשר מי שמנצח על חלק גדול מהפעילות התורנית הוא נציג דרשו בדרום אפריקה הר"ר אריה טאבק שליט"א, המסור בלב ונפש למען הפצת תורה גם בקצה נידח זה בעולמו של הקב"ה.

"לארגון דרשו יש השפעה עצומה על הקהילה היהודית הקטנה בדרום אפריקה" אומר הרה"ג ר' אריה טבק, "מאות אנשים נחשפים לידיעת התורה בצורה העמוקה והמעשית ביותר רק אודות הפעילות של דרשו" הוא מוסיף. "דרשו הפכה את עניין "קביעת עיתים לתורה" למשהו שהוא חלק מהחיים של כל יהודי כאן. ההבנה שהשתרשה כאן היא, שבדורנו, החיים כל כך לחוצים, שאם לא נכניס בתוכם גם זמן ללימוד תורה באיכות, אנחנו נאבד את חיינו לריק".

במסגרת מעמד הסיום שהתקיים אמש ע"י ארגון דרשו, עלו לבמה למעלה מ-60 מסיימי ש"ס ובראשם, חתן "קניין ש"ס" הרה"ג ר' ארן כהן שליט"א שנבחן על הש"ס כולו • בשנים האחרונות ארגון דרשו חולל מהפכה רוחנית כבירה במדינה שבמסגרתה מאות יהודים הצטרפו ללימוד בקביעות לראשונה בהיסטוריה של הקהילה היהודית במדינה, נערך אמש מעמד סיום הש"ס בדרום אפריקה ע"י ארגון 'דרשו' - לכבודה של תורה. המעמד ממחיש את המהפכה שחולל ארגון 'דרשו' במדינה, כאשר הפעם, בשיא היסטורי שלא זכור כמותו, למעלה מ-60 יהודים סיימו את הש"ס.

מי שעומד מאחורי המהפכה הוא נציג דרשו בדרום אפריקה, ר' אריה טבק, שהקים בשנים האחרונות, רק בבירה יוהנסבורג, למעלה מ-20 שיעורי תורה. דרום אפריקה גאה במיוחד גם בחתני "קניין ש"ס" שלהם, ובראשם ר' ארן כהן, שנבחן על הש"ס כולו בעל פה, ומהווה את הנציג החי של המהפכה הרוחנית במדינה. המעמד אמש נערך בהשתתפות רבני המדינה, ובראשם הרב הראשי לדרום אפריקה הגאון רבי אהרון זאב גולדשטיין שליט"א. אורחי הכבוד שהגיעו הם הגאון רבי פסח קרוהן שישא דברים

שניה לאחר קבלת ההחלטה, נשמע לפתע קול פיצוץ עז, שהחריד את השכונה כולה - - - בום! פגז ענק והרסני, נחת על מפתן דלת הבית בקול רעש עוצמתי ומחריד...

"עוגיות נגד פגזים" - סיפור מופלא על כיבוד הורים שהציל חיים

אמו ומרוכז בתפקידו האחד והיחיד: לכבד את אמו!
שניה לאחר קבלת ההחלטה, נשמע לפתע קול פיצוץ עז,
שהחריד את השכונה כולה - - - בום! פגז ענק והרסני, נחת על
מפתן דלת בית הוריו, בקול רעש עוצמתי ומחריד. ענן אבק היתמר
צמוד לדלת הבית, ור' משה ואמו נפלו המומים, כמאובנים, על
מקומם.

רק אחרי כמה רגעי התאוששות הצליח רבי משה לקום
מהכסא, ולצאת לבחון את מימדי ההרס... הוא מביט החוצה,
ומגלה כי גרם המדרגות בו היה אמור לרדת באותן שניות גורליות
- התפרק לרסיסים, נהרס ונחרב עד היסוד. שיירי הפגז עוד העלו
עשן סימך, רסיסי התפזרו לכל עבר.

'נס!' - שאג ר' משה בהודאה עמוקה לבורא עולם, 'נס שלא
יאומן!' דקות ארוכות עמד ובחן את ההרס הרב שגרם הפגז, והבין
כי לו היה ממהר לדרכו ולא נותר בבית אמו כבקשתה - היתה
גופתו פזורה בין חלקי הרסיסים רח"ל. באותן שניות גורליות בהן
קיבל את ההחלטה הנכונה, עשה הפגז את דרכו הישר אל המקום
אליו היו מועדות רגליו, ולו היה יוצא את דלת הבית - כי אז מי
יודע אם היה ניתן עוד להצילו...

את סיפור נס הצלתו האישי, היה רבי משה מרבה לספר
לתלמידיו, למען יידעו ויבינו עד כמה גדול כוחו של כיבוד ההורים,
המצוה שהגנה עליו והצילה את חייו. תלמידו, הרה"ג רבי ישראל
חיים אושרי שליט"א ששמע ממנו את הדברים לאשורם, סיפר
את הסיפור בשמו למען נדע ונבין: נכון, כולנו עסוקים, טרודים
במגוון משימות, לחלקנו יש כבר משפחות ברוכות, ואיש איש
שקוע במעשיו ובמשימותיו. למרות כל זאת, חשוב לזכור את
הזכות והחובה לעלות לביקור בבית ההורים, גם אם זה לוקח זמן,
גם אם זה דורש מאמץ, למרות שזה נוטל נתח מסדר היום שלנו.
ביקור בבית ההורים, הוא שעת פז (-ואולי פגז) של הוקרה
נלבבת, על השעות, הימים והלילות שהקדישו לנו הורינו מהרגע
שנולדנו ועד לרגע הנוכחי. ואם אנו נורא עסוקים - נראה לנגד
עינינו את תמונתו של רבי משה רץ בין הפצצות והפגזים לבקר
את אמו במסירות נפש, ודווקא הזכות הזו היא שעמדה לו והגנה
על חייו!

(הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א - 'אור דוד';
הובא בגיליון 'המרכז לערבות הדדית' שמות תש"פ)

היה זה בשנת תש"ח, בעיצומם של ימי המלחמות והקרבות
בין היהודים לישמעאלים בארץ. כראש ישיבת בעלזא בירושלים,
כיהן באותה עת הגאון רבי משה שובקס זצ"ל. הוא היה דמות
מופת של התמדת התורה ועמלה ביגיעה, לוח הזמנים שלו היה
מוקפד וגדוש בסדרי לימוד, ולצידם היה סעיף אחד בסדר יומו,
עליו שמר מכל משמר: מדי ערב, בקיץ כבחורף, בזמני עומס
כבזמני שגרה, בתחילת שנה כבסופה - היה רבי משה עולה לבקר
בבית אמו המבוגרת. היה משאיר מאחוריו את הישיבה הקדושה
ועיסוקיו החשובים בה, ועולה לבית אמו לביקור יומי קבוע,
להרנין את ליבה ולשמח את נפשה.

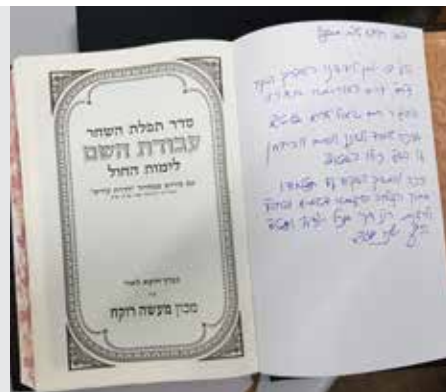
בעד כל הון שבעולם לא ויתר על ביקורו זה, עבור כל מטרה
חשובה לא ביטל את הביקור היומי. אחת היא לו - ביקור מדי
ערב אצל אמו, זה הכי חשוב! גם בימי המלחמה הנוראיים שעברו
על ירושלים הנצורה, גם כשפגזים התעופפו מכל עבר ואנשים
מיעטו לבקר בחוצות, לא נסוג רבי משה ממנהגו זה. פגזים שרקו
סביבו בעוז, פצצות נפלו ברחובות בהם עבר בדרכו, אך דבר לא
הניא אותו מכיבוד אמו בביקורו היומי במעונה. מדי יום ביומו,
למרות הסכנה והחרדה, הוסיף לצאת ולבקר בבית אמו, בכל
מחיר שבעולם!

באחד הימים בעיצומה של המלחמה, שהה רבי משה בבית
אמו כדרכו, וכשביקש לצאת - קירב את אוזנו לחלון הבית לוודא
שאינו שומע קול שריקת פגז. כשחש שהמצב שליו ורגוע, קם
לצאת מן הבית, ואז שאלה אותו אמו: 'לאן אתה ממהר היום, בני
יקירי? הרי עוד לא טעמת מהעוגות הטעימות שהכנתי במיוחד
עבורך?'

רבי משה הביט בשעון ובמגש העוגות שעל השולחן, ומלחמה
התחוללה בלבו. מצד אחד, הוא יכול בהחלט להסתדר בלי
העוגות הללו, וסדר יומו המוקפד זועק לו להמשיך ליעד הבא,
כי הוא ממהר. מצד שני, הרי אמו עומדת לפניו ומבקשת שיטעם
מהעוגות, הוא יודע שהדבר ישמח את ליבה אם יתעכב עוד קצת,
יטעם משהו, וגם יחמיא לה על העוגות הנפלאות. מה עושים
עכשיו?

חולפות שניה או שתיים של התלבטות, ואז מכריע רבי משה
בגבורה: כבוד אמו עדיף. סדר היום יכול להמתין, המשימות
הדחופות לא בוערות לעכשיו, הכל יכול לחכות. כעת הוא בבית

"הרגע שלא אשכח לעולם" - בהפתעה גמורה הוענקה מתנה ייחודית לחתני 'קניין ש"ס' של 'דרשו' בחסידות בעלזא: סידור מהודר שהעניק כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א, עם הקדשה מיוחדת החתומה בחתימת קדשו

במוצאי שבת קודש פרשת 'ויגש', השתתפו מאות חתני 'קניין ש"ס' של 'דרשו' במבחן מיוחד שנערך במשך שעות ארוכות, על הש"ס כולו. מדף הראשון במסכת ברכות ועד הדף האחרון במסכת נדה

הרה"ח ר' אהרן כהן

"הדרן עלך מסכת נדה וכל הש"ס, והדרך עלן. הדרן עלך מסכת נדה וכל הש"ס, והדרך עלן, הדרן עלך מסכת נדה וכל הש"ס, והדרך עלן. לא תתנשי מנן, ולא נתנשי מינך, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי".

כמה כח יש במילים מופלאות אלו החודרות חדרי בטן, מחלחלות אל עמקי הנפש ומרעידות בעוצמה אדירה של הנימים הדקים שבלבו של כל יהודי. כמה כח! כמה עוצמה!!

כמה כח ועוצמה שואבים מאות אלפי יהודים מאותם מעמדות. מכל סיום נוסף שנערך, בין אם סיום של יחיד ובין אם מעמדות הסיום הנערכים בכל אתר ואתר לרבים שסיימו יחדיו את הש"ס כולו.

זכותם של המסיימים היא לא רק בכך שזכו לסיים את הש"ס כולו, אלא גם על הש"ס הרבים שיילמדו במלואם, ואפילו למחצה, לשליש ולרביע, על ידי מאות האלפים שהתחילו בתחילת השבוע שעבר ללמוד את הש"ס כולו, כשהם חדורים רצון עז לזכות ולסיים אותו בעז"ה בעוד שבע וחצי שנים. הדרן עלך, והדרך עלן!!

ואכן, מעמדים אלו נערכו ועדיין נערכים בכל בית מדרש, בכל קהילה חסידית, ספרדית, ליטאית או כללית. בארץ הקודש, בארה"ב, בבלגיה ובאנגליה, בוונצואלה ובפנמה, בדרום אפריקה ובאוסטרליה, בכל מקום בו יש יהודים שומרי תורה ומצוות, נערכים סיומי הש"ס.

ובכל אחד מהמעמדות הללו, משתתפים כמה וכמה מסיימים, בכמה וכמה דרגות. חלקם אברכים תלמידי חכמים ובני עליה, שזכו ללמוד את הש"ס עם פירוש התוס', ולשנן אותו הדק היטב תוך עיון נמרץ היורד לשורשה של כל סוגיה, ויש גם את אנשי העמל והמלאכה, שמגיעים לבית המדרש כשעיניהם טרוטות מעייפות המאיימת להכריע אותם, אבל אהבת התורה היוקדת בלבם, היא מאפשרת להם לשמור על ערנות ולהאזין לכל מילה היוצאת מפיו של מגיד השיעור.

מי מהם יותר חשוב לפני שוכן מרומים? כמובן שלא נוכל

לדעת, וכבר שנו חכמים, אחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוון לבו לשמים.

אבל אין ספק שהחיבור הזה כל כולם יחד, השמחה המשותפת של כל לומדי 'דף היומי', זקנים עם נערים, תלמידי חכמים וגם אנשי עמל הנהנים מיגיע כפיהם, זו היא השמחה המושלמת, והשמחה הזאת, שמחתה של תורה, עולה מאת אישי ישראל היגיעים בתורה כריח ניחוח לפני בורא העולמים.

מעמדות כבירים כאלו התקיימו גם בקהילות הקודש של חסידי בעלזא בכל אתר ואתר, בעשרות בתי המדרש של החסידות הפזורים בכל רחבי הארץ, מחיפה וחר יונה שבצפון, ועד אשדוד וקריית גת שבדרום.

קשה לשער את מספרם של מסיימים הש"ס בקהילה גדולה ונכבדה כמו חצר הקודש בעלזא, אבל סביר להניח שמדובר בכמה אלפי מסיימים, וביניהם ישנם גם בני עלייה ברי אוריין, אשר זכו לא רק לסיים את הש"ס, אלא גם להיבחן עליו שוב ושוב, עד שזכו להיבחן במבחן אחד ארוך במיוחד, שהקיף את הש"ס כולו בחדא מחתא.

חתני 'קניין ש"ס'.

וזאת למודעי, כשמדברים על חתן 'קניין ש"ס', מדברים על יהודי שמקדיש את כל כולו לידיעת הש"ס. הוא נבחן מדי חודש על 30 הדפים שנלמדו בחודש האחרון, אחת לארבעה חודשים הוא נבחן שוב על 120 הדפים האחרונים, ופעם בחצי שנה הוא משתתף במבחן מיוחד במינו הכולל את כל דפי הש"ס שנלמדו מאז תחילת המחזור של 'הדף היומי' ועד מועד קיום המבחן.

במוצאי שבת קודש פרשת 'ויגש', השתתפו מאות חתני 'קניין ש"ס' במבחן מיוחד שנערך במשך שעות ארוכות, על הש"ס כולו. מדף הראשון במסכת ברכות ועד הדף האחרון במסכת נדה.

זה מה שהבינו חסידי בעלזא שהשתתפו בכל אותם מעמדים כבירים של סיום הש"ס, כשנלגד עיניהם הוענקה בהפתעה גמורה מתנה ייחודית לכל אחד מאותם חתני 'קניין ש"ס' של 'דרשו': סידור מהודר שהעניק כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א, עם הקדשה מיוחדת החתומה בחתימת קדשו.

מפאת גודל החשיבות והברכה שהרעיק עלי מורו ורבו.
"דברים רבים היו במעמד", שח לי ידיד ברגש, "שמחת התורה,
מראה פני המסיימים המאושרים, דרשות נלהבות... אך אותו
הרגע בו נראתה הוקרת הקודש והרמתם על נס של אותם אברכים
יקרים ש'זכו ללמוד ולשנן ולסיים ולהיבחן על הש"ס כולו' -
את הרגע הזה לא אשכח לעולם", סיים אחד מידידי שהשתתף
במעמד כזה, וקולו המתרגש מחפה על הדמעה הסוררת שזלגה
לה על פניו הבורקות.

"הרי זה בכי יותן לידידנו האברך היקר צנא מלא ספרא, גריס
באורייתא תדירא, הרה"ג ר' אהרן דמן שליט"א, שזכה ללמוד
ולשנן ולסיים ולהיבחן על הש"ס כולו בשעה טובה ומוצלחת",
נכתב בסידור המיוחד, "יזכה להמשיך לשקוד על תלמודו מתוך
הצלחה וסייעתא דשמיא והרחבת הדעת, ולראות רוב נחת
דקדושה מכל יוצאי חלציו וכל טוב סלה".
וכך, כמו הרב דמן, קיבל כל אחד מחתני 'קנין ש"ס' הקדשה
אישית, כששמו מתנוסס לתפארה על הסידור אותו ינצור לעד,

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מי לא מפסיד, המחמיר או המקל?

ברכות דף טז

"אמר להם רבן גמליאל, איני כשאר בני אדם - איסטניס אני"

ותמהו מפרשי השו"ע, מדוע המחמיר "לא מפסיד", הלווא
בוודאי המחמיר מפסיד, כיון שרצונו להוציא מכאן את הנר המאוס,
ומחמת החומרא נמנע מלעשות כן?! ולכן הגיהו הב"ח, ה"ט"ז, המ"א
והמשנ"ב: "והמחמיר יחמיר, והמיקל לא הפסיד".
אולם, ה'אליה רבה' כתב ליישב את הגירסה המופיעה ברמ"א,
וביאר, שהכוונה היא שהמחמיר לא הפסיד את מצוות עונג שבת, אף
שהנר המונח כאן מאוס עליו, שכיון שאינו מוציא מחמת הזהירות
בדיני השבת, אין כאן ביטול עונג שבת.

(פרי מתוק)

פעמים רבות בהלכה מופיע הנוסח "והמיקל לא הפסיד", דהיינו
שניתן להקל בדבר זה. אך יש בשולחן ערוך גם את הנוסח "והמחמיר
לא הפסיד", וכך פסק השו"ע (או"ח סי' רע"ט ס"א): "נר שהדליקו
בו באותה שבת, אף על פי שכבה, אסור לטלטלו". וההסבר הוא, כיון
שבבין השמשות היה אסור בטלטול, מחמת שהנר והשמן והפתילה
הם בסיס לשלהבת, האסורה בטלטול, ומיגו דאיתקצאי לבין
השמשות איתקצאי לכולי יומא. וכותב הרמ"א בשם יש אומרים,
שאיסטניס שהנר מאוס עליו, מותר להוציאו, כיון שעבורו זה נחשב
כ'גרף של רעי'. ומסיים הרמ"א "והמחמיר לא הפסיד".

קול העם

המשגיח חשב זמן מה, והבליח שתי מילים מפיו: "אל
תארוז". ככה, חד וחלק. אבל יש חוזה? אין לי דירה
חילופית?... "אל תארוז!". הגיע סוף החודש והנה
בעל הבית על הקו. לבי נפל בקרבי, מה אני עונה לו?...

כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל

בדירה עוד שנה אם לאו, כי יש לו מאן דהו שמעוניין בדירה.
מהדירה המבוקשת על ידי, עלו הדי צעקות היורשים, כשכל
אחד אוחז במחצית הדירה ואומר כולה שלי, ולא היה נראה כיצד
הסאגה הזאת הולכת להיפתר, ובוודאי לא בטווח של חודש, עד

היו אלה ימים בהם התעניינתי בדירה מסויימת בגבעה ב'
ברכסים. מאד רצינו את הדירה, אך קשיים משפטיים מנעו את
סיום העסקה. עמדתני כחודש לפני סיום חוזה השכירות של הדירה
בה התגוררתי, ובעל הדירה ביקש לשמוע אם כוונתי להישאר

סיום חוזה השכירות.

בדירה הנוכחית איני נשאר, זאת ידעתי, שהרי לא עניתי לבעל הבית כל תשובה באשר לכוונתי, והוא מצידו מציע את הדירה לכל המעוניין, ויש אחד כזה, ואם כן לכאורה אני צריך להתחיל לארוז את חפצי לקראת מעבר דירה. אך אין לי לאן, חשבת ביאוש, מה אעשה?

תוך כדי כך אני נזכר בדודי היקר שהיה מעלה אל שולחנו של מרן הקה"י גם שאלות בכגון דא, איזה מקרר לקנות, והיכן כדאי לקנות דירה, וכו'. עליתי למרן דכאן, הלא הוא מרן המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל, והנחתי את שאלתי, ממש כפי שהונחו הדברים לפניכם - הקוראים. המשגיח חשב זמן מה, והבליח שתי מילים מפיו: "אל תארוז".

ככה, חד וחלק. אבל יש חוזה, אין לי דירה חלופית? "אל תארוז!"
הדהדו המילים בראשי. ולא ארזתי.

הגיע סופו של החודש המדובר, ועולמי נוהג כמנהגי, והנה בעל הבית על הקו. לבי נפל בקרבי, מה אני עונה לו?
"אל תהיה לחוץ", הוא משמיע באזני, "השוכר ביטל את החוזה, אתה יכול להישאר בדירה..."

אמונת חכמים, כבר אמרנו? אך גם צדקת חכמים מצאתי כאן. כי למפרע התברר לי, שהמשגיח פנה לאחר פגישתי עמו למי שעומד בראש מוסד שמכר באותו הזמן ע"פ קריטריונים מיוחדים למשפחות גדולות את דירותיו באיזור בו התגוררתי, וביקש ממנו להכניסנו ברשימת המועמדים למרות הקריטריונים...
(משנתה של תורה' וארא תשע"ט)

סגולות וישועות

משראה בעל הלול כי הגנבות חוזרות על עצמן, החליט לארוב בעצמו לגנב. הוא התחבא בתוך הלול, והנה באמצע הלילה הגיע קול צעדים לאוזניו. הוא נדרך תיכף, ואז הבחין ממקום מחבואו באדם חומק חרש דרך החלון פנימה...

משפחה שלמה שניצלה מהשואה בזכות לול תרנגולות - מעשה שסיפר הגר"א גניחובסקי זצ"ל

באפשרותו באותה גנבה לחמוס שלל רב, ולא נטל כי אם עוף אחד בלבד כדי לתת אוכל לפי הטף שכמעט גוועים ברעבו וכמאמר החכם מכל האדם בספר משלי (ו, ל): "לא יבוזו לגנב, כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב".

והנה יותר ממה שנכלם הגנב משכנו בעל הבית, התבייש בעל הבית משכנו הגנב, בחשבו על הצער הגדול שיהיה לעני זה כשייפגש עמו, שבוודאי יתמלא צער ועוגמת נפש, ותתמלא נפשו בושות מהתנהגותו.

כשראה בעל הבית ששכנו העני מתחמק ומתחבא ממנו בפנים מלאות בושה וכאב מיוסר, החליט לעקור את מקום מגוריו מאותה עיר! הוא מכר את כל עסקיו ואף את הלול הגדול, ועבר עם כל בני משפחתו למדינה אחרת רחוקה משם.

והנה לא חלפה לה שנה תמימה מאותו סיפור, ומלחמת העולם השנייה פרצה במלוא עוזה, ואותה עיר שהיתה קרובה אל הגבול היתה תיכף למאכלת אש. מכל יהודי העיר לא נשאר אף אחד בשואה האיומה! כמו גם לול התרנגולים שכלה כולו עד התרנגול האחרון... ואילו זה האיש עם משפחתו שעקר משם ממש לפני המלחמה, כדי שלא לגרום צער ובושת לשכנו הקרוב, היתה לו נפשו ונפש משפחתו לפליטה! הם עלו כולם לארץ הקודש, והקימו משפחות מפוארות דורות ישרים מבורכים.

(ווי העמודים, הובא בגיליון 'שבת אורה' שמות תש"פ)

סיפר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ראש ישיבת טשעבין, סיפור ששמע מבעל המעשה בעצמו. לפני השואה היה לאותו אדם אטליז, חנות גדולה לממכר בשר ועופות. בסמוך לביתו החזיק גם לול ענק של תרנגולים חיים, שמשם היה נוטל מדי שבוע את העופות ושוחטן. בכל שבוע היה עורך חשבון מדויק כמה עופות הוציא מן הלול, כמה נמכרו באטליז, ובסך הכל כמה עופות חיים נשארו בלול.

פעם אחת שם לב שחסר עוף אחד מן החשבון, לאחר שבוע נחסר עוף נוסף, ובשבוע שלישי שוב נעלם העוף. כך שבוע אחר שבוע, עד שהחליט לעקוב בעצמו אחר הגנב. הוא התחבא בתוך הלול, והנה באמצע הלילה הגיע קול צעדים לאוזניו. הוא נדרך תיכף, וממקום מחבואו ראה אדם חומק חרש דרך החלון פנימה... משהסתכל היטב הופתע מאוד לגלות שהמדובר בשכנו הקרוב לביתו, שהיה אדם עני מרוד, איש מדוכדך, שלא היה מסוגל לעמוד בפני הרעב הנורא של בני ביתו, ובלית ברירה 'סחב' בשקט עוף אחד בלבד, ומיד נשא רגליו לחמוק החוצה. אולם ברגע האחרון ממש בטרם יצא החוצה, הבחין פתאום בשכנו בעל הבית המציץ ומסתכל בו ממקום מחבואו... ומרוב פחד ובושה תפס רגליו ונמלט ונס על נפשו.

האיש בעל הבית נסער מאוד למראה שכנו, שהתדרדר עד מצב נורא שכזה. הוא ידע היטב שאין מדובר כאן בגנב כלל, שהרי היה

האם ניתן להכשיר כלי אחסון של בירה לפסח?

הכלי באופן שמי ההגעה יגיעו לכל מקום בחבית. ואם הכלי עשוי מעץ - יש להחמיר ולא להשתמש בו אף לאחר הגעלה, כיון שקשה לנקותו כראוי לפני ההגעה. אולם, כלי עץ שיש בו משקה שהוא עצמו אינו חמץ, אלא שמעורב בו 'טעם' חמץ - וכגון שהרתיחוהו בתוך כלי חמץ 'בן יומו' ולאחר מכן העבירוהו לכלי הנוכחי - ניתן לכתחילה להשתמש בו לאחר הגעה. [שו"ע תנא, כא, ומשנ"ב קיט]

כלי ש'נכבש' בתוכו שכר שעורים (- בירה), או משקה אחר של חמץ, דהיינו שהמשקה שהה בכלי במשך עשרים וארבע שעות רצופות - ו'כבוש' דינו כמבושל, ו'מבליע' בכלי את טעם החמץ - ניתן להכשירו בהגעה. ואם מדובר בכלי גדול שלא ניתן להכניסו לתוך כלי אחר על מנת להגעילו בתוכו, ניתן להכשירו על ידי הנחת אבנים מלובנות בתוכו, ושפיכת מים רותחים מ'כלי ראשון' על גבי האבנים, וגלגול

גביע ששתו בו ויסקי חמץ האם ניתן להכשירו לפסח?

אף אם יפוג ממנו ריח המשקה, היות והחמץ חודר לבין חלקי הכלי, ולא ניתן להוציאו בנקיון ובהגעה. ויש שכתב שנהוג להחמיר אף באופן שהמשקה שהה בכלי פחות מעשרים וארבע שעות. אך כוסיות וגביעים, שהמשקה שוהה בהם לזמן קצר, וריחו וטעמו של המשקה אינם נספגים בהם - ניתן להכשירם בהגעה בלבד. [משנ"ב תנא, קכ; ביאורים ומוספים דרשו, 109-110, וראה שם, 108 ר"י]

כלי ששהה בו משקה חריף שנעשה מחמץ, כגון ויסקי - לא ניתן להכשירו בהגעה בלבד, משום שגם לאחריה נותרים בכלי ריחו וטעמו של המשקה, ומשום חומרת איסור חמץ אין להשתמש בו בפסח במצב זה. אולם, ניתן להכשירו על ידי שינקוהו ביסודיות, ולאחר מכן 'בשלוהו' היטב במים וחומר ניקוי, עד שיפוג ממנו ריח המשקה החריף, ולאחר מכן יגעילוהו. ואם הכלי עשוי מעץ ומורכב מכמה חלקים, לא ניתן להכשירו

משקה חריף שמוזגוהו לכלי חמץ - האם מותר לשתותו בפסח?

ואם אחד המשקאות - משקה החמץ, או המשקה הכשר לפסח - חריף, אזי אף אם חלפו עשרים וארבע שעות מעת שרוקנו את הכלי ממשקה החמץ עד שמילאוהו במשקה הכשר לפסח, המשקה אסור בפסח. וכל אופני ההיתר, הם רק במקרה שהעבירו את המשקה הכשר לפסח מכלי החמץ לפני הפסח, אבל אם המשקה שהה בכלי החמץ בפסח - לדעת הרמ"א אסור לשתותו. [שו"ע תנא, כא, ומשנ"ב קכב; וראה שם, קיט; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 113]

בהמשך לאמור: כלי שאינו עשוי מעץ, ש'נכבש' בתוכו משקה חמץ, ולא הגעילוהו, אך ניקוהו כראוי (ראה במקורות), ומילאוהו במשקה כשר לפסח - המשקה מותר בשתייה בפסח. והיתר זה, הוא אף באופן שלא חלפו עשרים וארבע שעות מעת שרוקנו את הכלי ממשקה החמץ עד שמילאוהו במשקה הכשר לפסח. אך יש אוסרים במקרה שמדובר במשקה שטעמו של משקה החמץ אינו פוגם אותו.

* ארונות שמאחסנים בהם במשך השנה חמץ שאינו חם, ושולחן שנוהרים שלא יגע בו מזון חם - אין צורך להגעילם לפני הפסח, אך כמובן חובה לנקותם היטב.
* כלי ש'נכבש' בו חמץ, כלומר ששהה בתוכו נוזל צונן של חמץ במשך עשרים וארבע שעות רצופות - וכבישה נחשבת לענינים מסוימים כבישול - ניתן להכשירו לפסח בהגעלה או ב'עירוי שלושה ימים'.
* מְרָדָה העשוי עץ, שמוציאים בעזרתו את המצות מהתנור - אם אירע שהשתמשו בו למצה שהחמיצה לפני הכנסתה לתנור, לא ניתן להכשירו בהגעלה, משום שהוא בולע את טעם החמץ בחום ישיר ללא נוזלים; והוא טעון 'ליבון', ובליבון לא ניתן להכשירו מפני שהוא עשוי עץ.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שביקש מחבירו לערוך עבורו בדיקת חמץ - מי 'מבטל' את החמץ לאחר הבדיקה?

ושלחוהו לבדוק, יש להניח שכוונתו היתה גם לביטול; ולדעתם, ראוי שהשליח יבטל, מחשש שהמשלח סמך עליו ולא יבטל בעצמו, ומאידיך, גם המשלח יבטל, מחשש שהשליח לא יבטל. ברם, כשהמשלח (לבדוק) נמצא במקום הבדיקה, לכל הדעות אין הביטול מוטל על השליח, אלא השליח בודק, והמשלח מבטל. וראה להלן.

[שו"ע תלד, ד, משנ"ב יד-טז, וביה"ל ד"ה יאה]

לדעת השולחן ערוך ורוב הפוסקים, אדם יכול לשלוח שליח לעשות 'ביטול' חמץ לחמצו. ויאמר השליח את נוסח הביטול הרגיל, בשינויים המתאימים להסבת הניסוח כלפי אחר: "כל חמירא דאיכא ברשותיה דפלוני" וכו'. במה דברים אמורים? כששלחוהו לבטל, אבל שלחוהו לבדוק את החמץ - למרות שבדרך כלל לאחר בדיקת חמץ מבטלים את החמץ, אין בכוחו של השליח לבטלו. ויש אומרים שמאחר

הלוח היומי

כ"ב בטבת | רבי הלל ב"ר מנחם מנדל יוסף זקס זצ"ל, ר"י כנסת הגדולה

בשנת רנ"ג, גורשו עשרות אלפי יהודי סיציליה בעקבות גירוש ספרד. בשנת תש"א, אירעו הפרעות הנוראים ביהודי בוקרשט ע"י הלגיונרים ועוזריהם ימ"ש, אשר במהלכם נשדדו עונו ונרצחו אלפי יהודים, במהלך הפוגרום אף נהרסו והוצתו בתי"כ רבים.

יארצייט:

- ת"נ: רבי הלל ב"ר נפתלי הירץ זצ"ל, אב"ד המבורג וזאלקווא ובעל בית הלל על השו"ע, ועוד.
- תקב"ה: רבי יצחק זרחיה ב"ר ישעיה אזולאי זצ"ל, אבי החיד"א.
- תקפ"ז: רבי שלמה ב"ר אורי קלוגהויפט זצ"ל, האדמו"ר מסטרליסק.
- תרי"ז: רבי שמריה ב"ר יעקב ברנדריס זצ"ל, אב"ד הרומילוב ובעל עיון תפילה ועוד.
- תרל"ג: רבי ראובן חיים קליין זצ"ל, אב"ד דאוודקאף בעל שנות חיים על רבינו ירוחם. וכן אביו רבי צבי דב קליין זצ"ל.
- תרמ"ד: רבי שמואל ב"ר ישראל העליר (הלר) זצ"ל, רבה של צפת ובעל כבוד מלכים ודרך נשר.
- תרע"ד: רבי אברהם ב"ר יהודה לייב אייגר זצ"ל, האדמו"ר מלובלין ובעל שבט מיהודה.
- תשי"ח: רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה מוסקוביץ זצ"ל, האדמו"ר משאץ-לונדון, בעל דעת שלום.
- תשע"ה: רבי הלל ב"ר מנחם מנדל יוסף זקס זצ"ל, ר"י כנסת הגדולה.
- תשע"ה: רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק א. מיכלוביץ זצ"ל, האדמו"ר מזלוטשוב-מונס.

חברי קנה סחורה, ואני יודע שהמוכר רימה אותו. האם מותר לי לגלות לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

יגדיל בדבריו את העולה או החיסרון יותר ממה שהם באמת. ב. שעיקר כוונתו תהיה אכן לתועלת, ולא משנאת המוכר. ג. שישער שבאמת תהיה תועלת מסיפורו, ולמשל, אם יודע שהקונה לא יעשה מאומה, ולא יתבע את המוכר, כיון שהוא איננו איש דברים וכו', אסור לו לומר מאומה, ואדרבה, עליו לשבח את המקח בעיניו. ד. אם הוא יכול לתקן את העוולה בעקיפין, על ידי שיוכיח את המוכר, יעשה כן ולא יספר לקונה. ה. עליו לוודא שהקונה לא יספר למוכר מי גילה לו את דבר הרמאות, וזאת כדי שלא להכשילו באיסור רכילות.

חברי קנה סחורה כלשהי, ואני יודע שהמוכר רימה אותו. האם מותר לי לספר לו על כך? ה'חפץ חיים', בהלכה הנלמדת היום (כלל ט' מהלכות רכילות סעיף יא) דן במקרה כזה, וכותב שהדבר תלוי: אם לפי דין תורה אין הקונה יכול לעשות עכשיו מאומה בענין [ומונה שם כמה אופנים בכך] - בוודאי שאסור לומר לו כלום. וגם אם הקונה שואל אותו, אסור; ואדרבה, עליו לשבח את המקח בעיניו. אך אם על פי דין תורה, כשיתבע הקונה את המוכר יהיה הצדק עמו והוא יוכל לחזור בו מהמקח או לקבל את סכום ההונאה, עליו לומר לחברו את האמת. אמנם גם באופן זה עליו להקפיד על התנאים דלהלן: א. שלא

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי היה רגיל לספר, שבהיותו ילד קטן אמו היתה מחלקת מנות לכל ילד בצלחת שלו. אירע פעם שהוא העיף מבט לצלחת של אחיו. אמרה לו אמו הצדקנית: "יענקל'ה, התסתכל רק בצלחת שלך..." משפט זה ליווה אותו כסיסמה לכל ימי חייו. (שיעורי משמר הלוי להגר"מ שולזינגר בכורות דף טז.)

נשתדל לשמוח בטובות שה' משפיע עלינו, ולא להסתכל ולקנא במה שיש לזולת.